

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІНЖЕНЕРНА ПЕДАГОГІКА
ТА НАВЧАННЯ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ"
для студентів галузі знань
0515 "Видавничо-поліграфічна справа"
денної форми навчання**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016**

Затверджено на засіданні кафедри комп'ютерних систем та технологій.

Протокол № 9 від 22.12.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: О. І. Пушкар
О. В. Фомічова

Робоча програма навчальної дисципліни "Інженерна педагогіка Р 58 та навчання на робочому місці" для студентів галузі знань 0515 "Видавничо-поліграфічна справа" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. О. І. Пушкар, О. В. Фомічова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 41 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів галузі знань 0515 "Видавничо-поліграфічна справа" денної форми навчання.

Вступ

Сучасна освіта потребує педагогів, які на високому рівні володіють професійними вміннями та знаннями і здатні не лише транслювати набуті раніше знання, а й формувати особистість майбутнього фахівця, готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності.

Навчальна дисципліна "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" призначена надати можливість студентам ознайомитися із методологічними засадами інженерної педагогіки, фундаментальними стратегіями та парадигмами освіти, одержати теоретичні знання щодо підходів, методів та технологій в освіті. Теоретичні знання, отримані під час вивчення даної дисципліни, дозволять сформувати у майбутніх фахівців компетентності з виявлення новітніх тенденцій у сучасній інженерній освіті та навчити їх обирати методи, стратегії та парадигми педагогічної діяльності.

Навчальна дисципліна "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців галузі знань 0515 "Видавничо-поліграфічна справа" денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0515 "Видавничо-поліграфічна справа"	Вибіркова
Змістових модулів – 2	Спеціальності: 8.05150102 "Технології електронних мультимедійних видань"; 8.05150103 "Комп'ютерні технології та системи видавничо-поліграфічних виробництв"	Рік підготовки:
Індивідуальне науково-дослідне завдання		1 м
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 5	Освітній ступінь: магістр	Лекції
		16 год
		Практичні, семінарські
		24 год
		Самостійна робота
		80 год
		У тому числі ІНДЗ:
20 год		
	Вид контролю	
	залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає у такому: надання студентам необхідного уявлення щодо методології викладацької діяльності у вищому навчальному закладі.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

оволодіння системою знань та характером діяльності педагога вищої школи в галузі видавничо-поліграфічної справи;

оволодіння знаннями та навичками щодо організації навчання в університеті за допомогою спеціальних методичних підходів, прийомів та методів;

формування у студентів комплексу знань та вмінь, які допоможуть їм в майбутньому здійснювати педагогічну діяльність;

оволодіння студентами навичками самонавчання та навчання на робочому місці;

вивчення можливостей і одержання практичних навичок у використанні комп'ютерної техніки і технологій для забезпечення навчального процесу; оволодіння методами та прийомами навчання на робочому місці.

Дисципліна є методологічною і методичною основою для опанування студентами предметної області викладання у вищій школі під час підготовки фахівців у галузі комп'ютерних систем і технологій видавничо-поліграфічного виробництва та технологій електронних мультимедійних видань; організації навчального процесу, а також отримання практичних навичок самостійного опрацювання матеріалу з певного напрямку науки і подання його у вигляді програм навчальних дисциплін та відповідного методичного забезпечення їх викладання.

Об'єктом навчальної дисципліни є система освіти у вищих навчальних закладах.

Предмет навчальної дисципліни – методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи, методологія викладання та впровадження сучасних технологій навчання та виховання студентів, що навчаються за галуззю знань 0515 "Видавничо-поліграфічна справа" та навчання на робочому місці.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Основи наукових досліджень" та дисципліни професійного циклу.

Дисципліна "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" є методологічною та методичною основою для викладання будь-яких професійно-орієнтованих дисциплін, керівництва студентськими проектами. Отримані в рамках цієї дисципліни навички ефективної роботи з джерелами інформації та інструментами педагогічної діяльності є фундаментом процесу самоосвіти фахівця-педагога.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат інженерної педагогіки вищої школи;
основні форми, методи, підходи та прийоми, що використовуються в інженерній педагогіці та самоосвіті;

особливості кредитно-модульної система організації навчального процесу;

сучасні та інноваційні методи та технології навчання;

особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя;

теоретичні відомості про WEB-базоване навчання та дистанційне навчання;

методи активізації творчої та пізнавальної діяльності студентів та методи генерування ідей;

вміти:

виділяти об'єкт і предмет навчальної дисципліни, формулювати мету;
розробляти документи, які пов'язані із викладанням певного курсу;
використовувати різні форми, методи, засоби і технології навчання для досягнення поставлених педагогічних цілей;

активізувати навчально-пізнавальну діяльність та творчу діяльність студентів;

організувати власну систему навчання на робочому місці в обраній галузі знань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні набути таких компетентностей (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
НВД* 1	Здатність викладати інженерні дисципліни з урахуванням специфіки курсів та аудиторії	Здатність виділяти об'єкт і предмет навчальної дисципліни, формулювати її мету
		Здатність формувати документи, які пов'язані із викладанням певного курсу
		Здатність структурувати матеріал та обирати організаційні форми навчання
		Здатність розробляти плани лекційних та практичних занять

1	2	3
НВД 2	Здатність використовувати сучасні та інноваційні методи навчання та технічні засоби у педагогічній діяльності	Здатність використовувати різні форми, методи, засоби і технології навчання для досягнення поставлених педагогічних цілей
		Здатність приймати рішення щодо вибору педагогічних технологій та методів у навчанні
		Здатність активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів
НВД 3	Здатність до самонавчання та навчання на робочому місці	Здатність до самонавчання в обраній галузі знань
		Здатність розробляти ефективні комп'ютерні системи навчання та електронні навчально-методичні комплекси, враховуючи психологічні та методичні аспекти віртуального навчання
		Навички з виконання педагогічного дизайну електронних навчально-методичних матеріалів
НВД 4	Здатність здійснювати підготовку фахівців до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Здатність використовувати принципи загальної та педагогічної риторики для викладання навчального матеріалу
		Здатність використовувати методи активізації творчої діяльності студентів та методи генерування ідей
		Здатність формувати у студентів творчу, свідому, активну установку на майбутню професію

* НВД – навички викладацької діяльності.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Специфіка викладацької діяльності в інженерній педагогіці

Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи

1.1. Інженерна педагогіка вищої школи як наука, її об'єкт, предмет та функції. Понятійний апарат інженерної педагогіки вищої школи.

1.2. Сутність навчання і його місце в структурі цілісного педагогічного процесу ВНЗ.

1.3. Закономірності та принципи навчання. Специфіка реалізації загальнонодидактичних принципів у системі навчання у ВНЗ.

1.4. Компетентнісний підхід в освіті. Ключові компетенції особистості. Моделі професійних компетенцій.

1.5. Зміст освіти як проблема вузівської педагогіки. Системно-діяльний підхід до навчання і змісту освіти.

Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал

2.1. Організаційні форми навчання у ВНЗ, їх основні ознаки.

2.2. Форми організації навчання як способи безперервного керування пізнавальною діяльністю студентів.

2.3. Роль та місце лекції в ВНЗ. Функції та види лекцій.

2.4. Практичні заняття. Лабораторні роботи Семінарські заняття.

2.5. Науково-дослідна робота студентів. Самостійна робота студентів.

2.6. Виробнича практика. Дипломна практика.

2.7. Навчальні цілі та навчальний матеріал у викладанні технічних дисциплін.

Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу

3.1. Болонський процес і європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Кредити ECTS.

3.2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу.

3.3. Засоби діагностики знань в КМСОНП. Педагогічний контроль в КМСОНП. Проблеми оцінювання знань в умовах КМСОНП.

3.4. Оцінювання ефективності роботи викладача в КМСОНП.

3.5. Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП.

3.6. Зарубіжна практика методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання

4.1. Класифікація методів навчання.

4.2. Поняття активізації навчальної діяльності студентів. Активізація навчальної діяльності студентів як проблема і завдання вузівської педагогіки.

4.3. Дискусійні методи. Методи тренінгу (активного соціально-психологічного впливу в процесі навчання). Ігрові методи. Види ігор: навчальні, імітаційні, ділові, управлінські.

Змістовний модуль 2. Навчання на робочому місці

Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя

5.1. Навчання на робочому місці (Workplace learning).

5.2. Навчальний простір e-learning. Методологія та концептуальні засади розробки порталу e-learning на робочому місці. Технологічні елементи та інструментальний базис створення систем e-learning.

5.3 Навчання протягом усього життя (Lifelong learning).

5.4. Ключові принципи безперервного навчання.

Тема 6. WEB-базоване навчання

6.1. Інформаційний простір освітнього закладу. Формування інформаційного освітнього середовища як основа розвитку освіти.

6.2. Віртуальне навчальне середовище. Програмні системи дистанційного тестування.

6.3. Педагогічні технології в електронному навчанні: аудіовізуальні технології, відео конференції, метод проектів, портфоліо, CASE-study.

Тема 7. Середовище дистанційного навчання

7.1. Психологічні та методичні аспекти віртуального навчання. Специфічні особливості процесу віртуального навчання на основі комп'ютерних комунікацій.

7.2. Фактори, що визначають ефективність комп'ютерної системи, що навчає.

7.3. Технологія створення електронних навчально-методичних комплексів та навчально-методичних матеріалів. Основи педагогічного дизайну.

7.4. Комп'ютерні засоби в організації навчального процесу (мультимедійні та графічні станції, сканери та проектори). Методика та технологія використання.

7.5. Особливості навчання проектуванню і використанню комп'ютерних систем і мультимедійних технологій у поліграфії.

Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності

8.1. Комунікація та педагогічна риторика у викладацькій діяльності.

8.2. Становлення творчих якостей фахівця і особливості творчості викладача.

8.3. Створення навчального середовища для вирішення творчих завдань. Психологічна специфіка групової творчої діяльності.

8.4. Психологічні і соціологічні аспекти у викладанні технічних дисциплін.

8.5. Методи активізації творчої діяльності студентів та методи генерування ідей.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекційні	практичні	самостійна робота	
			ІНДЗ	підготовка до занять	
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Специфіка викладацької діяльності в інженерній педагогіці					
Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи	14	2	2		10
Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал	14	2	2		10

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу	14	2	2		10
Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання	16	2	4		10
Разом за змістовим модулем 1	58	8	10	40	
Змістовий модуль 2. Навчання на робочому місці					
Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя	16	2	4	5	5
Тема 6. WEB-базоване навчання	14	2	2	5	5
Тема 7. Середовище дистанційного навчання	16	2	4	5	5
Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності	16	2	4	5	5
Разом за змістовим модулем 2	62	8	14	40	
Усього годин	120	16	24	80	

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
<i>Змістовий модуль 1. Специфіка викладацької діяльності в інженерній педагогіці</i>	Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи	2	Основна: [1 – 5; 8; 9] Додаткова: [11; 12; 20; 22; 23; 27]
	Тема 2. Організаційні форми навчання У ВНЗ	2	Основна: [1 – 5; 6] Додаткова: [11 – 14; 21; 24]
	Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу	2	Основна: [1 – 5; 8; 9]. Додаткова: [11 – 14; 19; 21; 22; 24]
	Тема 4. Формування вимог щодо вибору методу для вивчення заданої теми	4	Основна: [1 – 5; 6]. Додаткова: [11 – 14; 21; 24]
<i>Змістовий модуль 2. Навчання на робочому місці</i>	Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя	4	Основна: [1 – 9]. Додаткова: [11 – 14; 19; 21 – 24; 26; 27]
	Тема 6. WEB-базоване навчання	2	Основна: [8; 9]. Додаткова: [13; 23; 26]
	Тема 7. Середовище дистанційного навчання на основі методів педагогічної інформатики та когнітивної психології	4	Основна: [8; 9] Додаткова: [13; 23; 26]
	Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності	4	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [17; 19; 20; 24]
Разом годин за змістовими модулями		24	

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 67 % (80 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з літературою, присвяченою питанням методології науки та організації науково-дослідної роботи.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Перелік питань для самостійного опрацювання подано в табл. 6.1

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Специфіка викладацької діяльності в інженерній педагогіці				
Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи	Освіта як сфера соціальної практики та предмет теорії. Наукові підходи в інженерній педагогіці	10	Презентація результатів	Основна: [1 – 5; 8; 9]. Додаткова: [11; 12; 20; 22; 23; 27]
Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал	Інноваційні процеси в сучасній вищій освіті	10	Презентація результатів	Основна: [1 – 5; 3]. Додаткова: [11 – 14; 21; 24]
Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу	Особливості інтеграції та глобалізації вищої освіти	10	Презентація результатів	Основна: [1 – 5; 8; 9]. Додаткова: [11 – 14; 19; 21; 22; 24]
Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання	Інноваційні методи навчання та самонавчання	10	Презентація результатів	Основна: [1 – 5; 6]. Додаткова: [11 – 14; 21; 24]
Разом за змістовний модуль 1		40		
Змістовий модуль 2. Навчання на робочому місці				
Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя	Виконання <i>індивідуального завдання</i> (виконується в <i>другому змістовому модулі</i>)	25	Захист індивідуального завдання (захищається по 1 – 2 студенти на тиждень)	Основна: [1 – 9]. Додаткова: [11 – 14; 19; 21; 22 – 24; 26; 27]

1	2	3	4	5
Тема 6. WEB-базоване навчання	Комбінована форма організації процесу навчання – функціонування, досягнення, проблеми. Роль, завдання та функції тьютора в електронному навчанні	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [13; 23; 26]
Тема 7. Середовище дистанційного навчання	Значущі в процесі навчання психологічні характеристики користувача системи, що навчає. Створення середовища дистанційної освіти для вирішення творчих задач. Візуалізація інформації в мультимедійних електронних виданнях	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [13; 23; 26]
Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Риторичний канон. Поведінка педагога під час лекції. Методи генерування ідей	5	Презентація результатів	Основна: [1 – 5]. Додаткова: [17; 19; 20; 24]
Разом за змістовий модуль 2		40		
Разом		80		

6.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з даної навчальної дисципліни. Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка ІНДЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі

розв'язання конкретних економічних ситуацій, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою ІНДЗ.

ІНДЗ передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження: практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження, теоретичного використання передової сучасної методології та наукових розробок, наявність елементів творчості, вміння застосовувати сучасні технології.

Тема ІНДЗ: "Дидактичний проект практичного заняття лекції / (назва теми) з дисципліни (назва дисципліни)".

Мета роботи: пройти на практиці основні етапи створення навчально-методичних матеріалів для лекції або практичного заняття.

Призначення: поглиблення розуміння теоретичних основ та отримання практичних навичок з розробки дидактичних матеріалів з навчальних дисциплін.

Загальна характеристика роботи.

Тема ІНДЗ повинна бути близька до теми магістерської роботи. Мета дослідження, що проводиться в рамках індивідуального завдання – розробити дидактичні матеріали для викладення в навчальному процесі з наукової проблеми, яка визначена для магістерської роботи.

Дослідження в рамках обраної тематики ведуться протягом семестру. На практичних заняттях студенти захищають звіти, присвячені застосуванню у своїй дослідницькій роботі тих знань, які були отримані ними на відповідній лекції та в рамках самостійної роботи. Наприкінці семестру студенти захищають підсумковий звіт за результатами своєї навчальної науково-дослідної роботи та приймають участь у студентській конференції.

Вимоги до звіту з ІНДЗ.

Вимоги до оформлення. Формат аркуша – А4. Поля: ліве – 30 мм; праве, верхнє та нижнє – 20 мм. Шрифт Arial, розмір шрифту для основного тексту – кт 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,3. Не дозволяються виділення в тексті курсивом та підкреслення.

Обсяг ІНДЗ повинен становити у друкованому варіанті 15 – 20 сторінок.

Звіт з ІНДЗ: "Дидактичний проект практичного заняття / лекції (назва теми) з дисципліни (назва дисципліни)" повинен розкривати різні аспекти розробки дидактичного проекту по заданій темі заняття.

Вступ. Повинен містити відповіді на наступні питання: обґрунтування актуальності теми; аналітичний огляд літератури (які вітчизняні та зарубіжні

вчені досліджували дану проблему); мета дослідження; об'єкт дослідження; предмет дослідження; задачі дослідження.

У першому розділі роботи виконується аналіз початкових умов і чинників проектування (Вищий навчальний заклад, спеціальність, найменування дисципліни, найменування теми заняття.

За темою визначаються джерела основної і додаткової літератури. Визначаються поняття опорного навчального матеріалу.

Розкриваються теоретичні основи, на яких базується тема.

У розділі розглядаються методи аналізу і актуалізація опорного навчального матеріалу і аналіз матеріальних умов проведення занять.

У другому розділі формулюються навчальні і розвиваючі цілі заняття.

Третій розділ містить розробки змістовних навчальних матеріалів (логічну структуру змісту, план викладу, конспект змісту, що викладається).

У четвертому розділі розроблюється технологія навчання на різних етапах проведення навчального заняття. Здійснюється вибір вигляду дидактичної технології.

Обґрунтовується метод для організації початку заняття, визначається методика мотивування навчальної діяльності на різних етапах діяльності, розглядаються методи формування виконавчих дій, методи організації зворотного зв'язку, засоби і способи контролю результату проведення заняття.

У п'ятому розділі розроблюються способи контролю досягнення мети заняття.

Останній розділ роботи присвячується аналізу результатів заняття.

Звіт з ІНДЗ повинен бути поданий у друкованому вигляді та містити наступні пункти:

Вступ.

1. Аналіз вихідних умов та факторів проектування заняття з дисципліни (назва дисципліни).

1.1. Загальна характеристика умов реалізації проекту в навчальному закладі.

1.2. Характеристика об'єкта навчальної діяльності.

1.3. Основна та додаткова література за темою заняття.

1.4. Опорний навчальний матеріал.

1.5. Методи актуалізації опорного навчального матеріалу та засоби діагностики засвоєного матеріалу.

1.6. Аналіз матеріальних умов проведення заняття.

2. Постановка навчальних і розвивальних цілей заняття.

3. Змістовні навчальні матеріали.

3.1. План викладення.

3.2. Блок-схема, що відображує логічну структуру змісту навчального заняття.

3.3. Конспект-схема.

4. Технологія навчання на різних етапах проведення заняття.

4.1. Вибір виду дидактичної технології.

4.2. Методи організації початку заняття.

4.3. Методики визначення цілей, мотивування навчальної діяльності і методи активізації навчальної діяльності.

4.4. Методи формування нових знань та орієнтувальної основи діяльності і формування виконавчих дій.

4.5. Методи формування зворотного зв'язку і корекції педагогічної діяльності під час проведення заняття.

4.6. Методи, засоби та способи контролю результатів проведення заняття.

5. Результати контролю досягнення мети заняття.

6. Аналіз результатів заняття.

Висновки.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 8.1).

Методи навчання: лекції із застосуванням електронних презентацій та мультимедійного обладнання, короткі студентські доповіді як основа обговорення на проблемній лекції; лабораторні дослідження, розв'язання творчих завдань, робота в Інтернеті; ділові та рольові ігри для кращого розуміння діяльності педагога; створення лекцій та практик з використанням відповідних програмних продуктів, розробка графічних схем з використанням засобів ділової графіки.

Під час викладання навчальної дисципліни "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як проблемні лекції, командна робота (в малих групах), мозкові атаки, рольові ігри, презентації (табл. 8.1).

Таблиця 8.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи	Лекція проблемного характеру з питання: "Сутність навчання і його місце в структурі цілісного педагогічного процесу ВНЗ". Метод "кейсів": викладач дає для розгляду конкретну ситуацію, яка може виникнути під час навчання: студент спізнився на пару, студенти не виконали домашнє завдання, виникла конфліктна ситуація на парі, студенти відволікаються від розгляду нової теми та ін. Завдання учнів полягає у тому, щоб запропонувати конкретні шляхи вирішення виникаючих проблем

1	2
Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал	Мозкова атака з формування системи цілей підчас вивчення заданого змістовного модуля (практичне заняття)
Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу	Метод проектів використовується для розробки проекту навчального плану (практичне заняття) Робота в малих групах: студенти розбиваються на підгрупи по 2 особи, кожна підгрупа працює над власним проектом навчального плану (практичне заняття)
Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання	Лекція проблемного характеру з питання: "Сучасні та інноваційні методи та технології навчання". Мозкова атака для генерування ідей, щодо проведення практичних занять у вищій школі (практичне заняття)
Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя	Лекція проблемного характеру з питання "Особливості навчання протягом усього життя або що таке "life-long learning"
Тема 6. WEB-базоване навчання	Мозкова атака з формування вимог щодо вибору засобів представлення навчальної інформації у веб-базованих навчальних додатках
Тема 7. Середовище дистанційного навчання	Розробка мультимедійної презентації для тренування навичок якісного вибору необхідного для дистанційного вивчення матеріалу, візуалізації інформації та комбінування різного контенту (аудіо, відео, текст, графіку) (практичне заняття)
Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Лекція проблемного характеру з питання "Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності" Рольова гра "Комунікація та педагогічна риторика у викладацькій діяльності": студенти виконують ролі викладачів, наставників та студентів, які розглядають представлену презентацію модуля навчальної теми (практичне заняття) Ділова гра на тему "Психологічні і соціологічні аспекти у викладанні технічних дисциплін у ВНЗ" використовується для того, щоб змодельювати відносини між викладачем та студентами в процесі навчання та надати студентам уміння і навички співпраці (практичне заняття)

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх студентів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного студента, так і колективними, тобто виступи двох та більше студентів.

Метод Дельфі використовується з метою досягнення консенсусу в експертних оцінках і передбачає надання можливості висловити свої думки групі експертів, що працюють індивідуально в різних місцях. При виборі управлінського рішення за цим методом академічну групу розділяють, наприклад, на п'ять малих груп. Чотири групи є робочими, вони розробляють і приймають управлінське рішення, а п'ята група є експертною. Аналіз та варіанти управлінських рішень робочих груп усереднюються цією групою. Експертна група може бути поділена за спеціалізаціями.

Комп'ютерна симуляція (гра) – це метод навчання, що спирається на використання спеціальних комп'ютерних програм, за допомогою яких можливе віртуальне моделювання бізнес-процесу. Студенти можуть змінювати параметри й дані, приймати рішення та аналізувати наслідки таких рішень. Метою використання даного методу є розвиток системного мислення студентів, їх здібностей до планування, формування вмінь розпізнавати й аналізувати проблеми, порівнювати й оцінювати альтернативи, приймати оптимальні рішення й діяти в умовах обмеженого часу.

Метод сценаріїв полягає в розробці ймовірних моделей поведінки та розвитку конкретних явищ у перспективі.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна оцінка, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- захист індивідуального завдання;
- перевірка есе за заданою тематикою;
- проведення письмової контрольної роботи;
- експрес-опитування.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Письмова контрольна робота проводиться у форму колоквиуму 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60–100 балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше

двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години		Форми навчання	Рівень сформованості компетентностей			
					Форми контролю	Макс. бал		
1	2	3		4	5	6		
Здатність викладати інженерні дисципліни з урахуванням специфіки курсів та аудиторії	Здатність виділяти об'єкт і предмет навчальної дисципліни, формулювати її мету	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи	Робота на лекції	1,0
			Ауд.	2	Практичне заняття	Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи	Активна робота на семінарі	5,0
	Здатність формувати документи, які пов'язані із викладанням певного курсу		СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розроблення власного навчального плану		

Продовження табл. 10.1

1		2	3		4		5	6
Здатність використовувати сучасні та інноваційні методи навчання та технічні засоби у педагогічній діяльності	Здатність структурувати матеріал та обирати організаційні форми навчання	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал	Робота на лекції	1,0
	Здатність розробляти плани лекційних та практичних занять		Ауд.	2	Практичне заняття	Організаційні форми навчання У ВНЗ	Надання на перевірку завдання з розроблення навчального плану	5,0
	Здатність розробляти плани лекційних та практичних занять		СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання завдання з цілей та мотивів навчання		
Здатність використовувати сучасні та інноваційні методи навчання та технічні засоби у педагогічній діяльності	Здатність використовувати різні форми, методи, засоби і технології навчання для досягнення поставлених педагогічних цілей	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу	Робота на лекції	1,0
	Здатність приймати рішення щодо вибору педагогічних технологій та методів у навчанні		Ауд.	2	Практичне заняття	Кредитно-модульна система організації навчального процесу	Надання на перевірку завдання з цілей та мотивів навчання	5,0
	Здатність приймати рішення щодо вибору педагогічних технологій та методів у навчанні		СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання завдання з розроблення моделі компетентностей фахівця. Підготовка до контрольної роботи		

Продовження табл. 10.1

1		2	3	4		5	6	
Здатність активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів	7	СРС	2	Лекція	Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання	Робота на лекції	1,0	
		Ауд.	4	Практичне заняття	Формування вимог щодо вибору методу для вивчення заданої теми. Написання контрольної роботи за змістовим модулем	Надання на перевірку завдання з розробки моделі компетентностей фахівця	5,0	
		СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Збирання матеріалів до есе	Контрольна робота	10	
Здатність розробляти системи для навчання на робочому місці	Здатність до самонавчання та навчання на робочому місці	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя	Робота на лекції	1,0	
		Ауд.	4	Практичне заняття	Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя	Надання на перевірку завдання з вибору методу навчання	5,0	
	Здатність розробляти ефективні комп'ютерні системи навчання та електронні навчально-методичні комплекси, враховуючи психологічні та методичні аспекти віртуального навчання		СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
		11	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. WEB-базоване навчання	Робота на лекції	1,0
			Ауд.	2	Практичне заняття	WEB-базоване навчання	Проведення міні-лекцій за індивідуальною темою (проводяться на практичних заняттях на 9 – 15 тижнях за індивідуальним графіком по 1 – 3 студенти на пару)	20,0
					Активна робота на семінарі	5,0		

1		2	3		4		5	6
			СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Виконання завдання з розробки основних вимог до порталу e-learning		
	Навички з виконання педагогічного дизайну електронних навчально-методичних матеріалів		Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Середовище дистанційного навчання	Робота на лекції	1,0
			Ауд.	4	Практичне заняття	Середовище дистанційного навчання на основі методів педагогічної інформатики та когнітивної психології	Надання на перевірку завдання з розробки основних вимог до порталу e-learning	5,0
			СРС		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять		
Здатність здійснювати підготовку фахівців до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Здатність використовувати принципи загальної та педагогічної риторики для викладання навчального матеріалу	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Робота на лекції	1,0
	Здатність використовувати методи активізації творчої діяльності студентів та методи генерування ідей.		Ауд.	4	Практичне заняття	Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Здача есе та їх захист (за побажаннями студентів здійснюється захист есе на 13–15 навчальних тижнях)	12,0

Закінчення табл. 10.1

1		2	3		4			5	6
Здатність формувати у студентів творчу, свідому, активну установку на майбутню професію							Активна робота на семінарі	5,0	
							Контрольна робота	10,0	
УСЬОГО годин			40				Усього	100	

Розподіл балів за темами наведено у табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
6	6	6	6	6	6	18	26	
Колоквіум				Колоквіум				
10				10				

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекції	Практичні	Індивідуальне завдання (в рамках самостійної роботи)	Есе (в рамках самостійної роботи)	Колоквіум	Разом
ЗМ 1	Тема 1	1 – 2 тиждень	1	5				
	Тема 2	3 – 4 тиждень	1	5				
	Тема 3	5 – 6 тиждень	1	5				
	Тема 4	7 – 8 тиждень	1	5			10	
	Тема 5	9 – 10 тиждень	1	5				
ЗМ 2	Тема 6	11 – 12 тиждень	1	5				
	Тема 7	13 – 14 тиждень	1	5		12		
	Тема 8	15 – 17 тиждень	1	5	20		10	
Разом			8	40	20	12	20	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4). Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Андреев А. А. Педагогика высшей школы: (прикладная педагогика) : учеб. пособ. / А. А. Андреев. – М. : Дело, 2000. – 304 с.
2. Бабочкин П. И. Проблемы становления специалистов в высшей школе / П. И. Бабочкин. – М. : ЭКМОС, 1997. – 288 с.
3. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко ; за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнко. – К. : Знання, 2005. – 328 с.
4. Вища освіта в Україні – нормативне – правове регулювання / за заг. ред. А. П. Зайця, В. В. Журавського. – К. : Форум, 2003. – 104 с.
5. Громкова М. Т. Если вы преподаватель позиции модели технологии / М. Т. Громкова. – М. : Акалис, 1998. – 192 с.
6. Кузнецов В. И. Принципы активной педагогики / В. И. Кузнецов. – М. : Изд. Центр "Академия", 2002 – 120 с.
7. Куценко В. Образование как фактор стабильности и национальной безопасности Украины / В. Куценко, В. Удовиченко, И. Опалева // Экономика Украины, 1998. – № 1. – С. 12–21.
8. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37 – 38. – Ст. 2004.
9. Про освіту : Закон України від 23.05.1991 р. № 1060-XII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 34. – Ст. 451.

11.2. Додаткова

10. Коджаспирова Г. М. Педагогический словарь / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспиров. – М. : Изд. Центр "Академия", 2001. – 176 с.
11. Мелецінек А. Інженерна педагогіка. Практика передачі технічних знань / А. Мелецінек ; пер. з нім. С. Ф. Артюх. – Х. : Вид. УІПА та Springer Wien New York, 2000. – 240 с.
12. Попков В. А. Дидактика высшей школы / В. А. Попков, А. В. Коржув. – М. : Изд. Центр "Академия", 2001. – 136 с.
13. Современные компьютерные технологии в дистанционном обучении: научное издание / под ред. д.э.н., проф. А. И. Пушкаря. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2004. – 396 с.

14. Фокин Ю. Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: методология, цели и содержание, творчество : учеб. пособие для студентов высших учебных заведений / Ю. Г. Фокин. – М. : Изд. центр "Академия", 2002. – 224 с.

15. Фіцуля М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцуля. – К. : Академія, 2000. – 544 с.

16. Шадрикова В. Д. Философия образования и образовательные политики / В. Д. Шадрикова. – М. : Изд. Центр "Академия", 2001. – 212 с.

11.3. Інформаційні ресурси

17. Алексеева Т. В. Психологічні фактори та прояви процесу адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / Т. В. Алексеева. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/inode/p-2/8565.html>.

18. Андрагогика: наука обучения взрослых [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.elitarium.ru/index.php?pid=93&id=2052&db=1>.

19. Асмолов А. Г. Кризис современной педагогики [Электронный ресурс] / А. Г. Асмолов. – Режим доступа : <http://liber.rsuh.ru/Conf/Pedagogika/asmolov.htm>.

20. Афанасьева О. Ю. Деятельность преподавателя как средство для создания различных форм учебной работы [Электронный ресурс] / О. Ю. Афанасьева, Ю. В. Афанасьев. – Режим доступа : http://library.krasu.ru/ft/ft/_articles/0071861.pdf.

21. Байденко В. И. Новые подходы к разработке образовательных стандартов в сфере начального и среднего профессионального образования [Электронный ресурс] / В. И. Байденко. – Режим доступа : <http://www.ecsocman.edu.ru/univman/msg/145111.html>.

22. Бермус А. Г. Проблемы и перспективы реализации компетентностного подхода в образовании [Электронный ресурс] / А. Г. Бермус // Интернет-журнал "Эйдос". – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2005/09110-12.htm>.

23. Векслер В. А. Проектирование информационной модели специалиста для системы дополнительного образования [Электронный ресурс] / В. А. Векслер // Электронный научный журнал "Вестник Омского государственного педагогического университета". Вып. 2007. – Режим доступа : <http://www.omsk.edu/article/vestnik-omgpu-193.pdf>.

24. Гончаров С. М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу [Електронний ресурс] / С. М. Гончаров. – Рівне : НУВГП, 2006. – 172 с. – Режим доступу : <http://nuwm.rv.ua/pages/goncharov/navmet.html>.

25. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты [Электронный ресурс] / А. В. Хуторской // Интернет-журнал "Эйдос". – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>.

26. Хуторской А. В. Технология проектирования ключевых и предметных компетенций [Электронный ресурс] / А. В. Хуторской // Интернет-журнал "Эйдос". – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>.

27. Ялалов Ф. Г. Деятельностно-компетентностный подход к практико-ориентированному образованию [Электронный ресурс] / Ф. Г. Ялалов // Интернет-журнал "Эйдос". – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2007/0115-2.htm>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки вищої школи					
Виділяти об'єкт і предмет навчальної дисципліни, формулювати її мету	Основи наукових досліджень, поняття об'єкту та предмета дослідження	Основні поняття, пов'язані із діяльністю педагога вищої школи, види діяльності педагога вищої школи	Виділяти об'єкт і предмет навчальної дисципліни, формулювати її мету	Формулювати завдання навчального матеріалу у відповідності до змісту компетентностей, керуватися планом заняття у викладанні та привносити елементи імпровізації й гнучкості у процес викладання	Обирати парадигму викладання у залежності від аудиторії, адекватно оцінювати цілісність та адекватність навчального процесу
Формувати документи, які пов'язані із викладанням певного курсу	Особливості навчальної документації, державні стандарти у галузі освіти	Державні освітні стандарти вищої професійної освіти; Архітектоніку навчального плану і навчального процесу спеціальності	Формувати документи, які пов'язані із викладанням певного курсу та з роботою викладача на кафедрі	Формувати навчальні плани та програми	Моделювати зміст навчального матеріалу з урахуванням його місця та ролі у загальній програмі підготовки фахівців, взаємозв'язку із майбутньою професійною діяльністю студентів

1	2	3	4	5	6
Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал					
Структурувати матеріал та обирати організаційні форми навчання	Навички розроблення презентацій, підбору мультимедійного контенту для наповнення презентацій	Організаційні форми навчання у ВНЗ, їх основні ознаки; структуру навчального плану, Класифікації цілей; Прийоми вимірювання результатів, орієнтованих на досягнення мети	Створювати презентацію лекції; розроблювати лабораторну роботу, ефективно використовувати різні форми, методи, засоби і технології навчання для досягнення поставлених педагогічних цілей	Читати лекцію з використанням мультимедійних технологій, складати ефективні контрольні матеріали	Співвідносити зміст та обсяг матеріалу та завдань із балансом часу студента, використаними навчальними матеріалами, адекватно оцінювати відповідність досягнутих результатів запланованим
Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу					
Розробляти плани лекційних та практичних занять	Особливості функціонування кредитно-модельної системи, сутність болонського процесу	Принципи побудови та використання кредитно-модульної системи організації навчального процесу, принципи системного мислення у інженерній діяльності	Розробляти структуру індивідуального навчально-дослідного завдання, формувати матеріал у відповідності логіки курсу та логіки навчання спеціальності	Доносити матеріал до студентів, володіти увагою аудиторії, вирішувати конфліктні ситуації на заняттях	Структурувати матеріал, знаходити та застосовувати нові освітні технології

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання					
Використовувати різні форми, методи, засоби і технології навчання для досягнення поставлених педагогічних цілей	Поняття "методи", "підходи", "прийоми" та різницю між ними	Методичні підходи, прийоми та методи організації навчання в університеті	Використовувати прийоми дискусійних методів активізації процесу навчання; використовувати ігрові прийоми навчання у педагогічній діяльності у вищій школі	Здійснювати ефективну комунікативну взаємодію із студентами (індивідуально-орієнтовану та групову), у тому числі неформальну, що забезпечує досягнення позитивного результату навчально-педагогічного процесу у цілому	Обирати методи активізації навчальної діяльності студентів у відповідності до потреб аудиторії та особливостей дисципліни
Приймати рішення щодо вибору педагогічних технологій та методів у навчанні	Поняття "технології"	Існуючі методи та технології навчання	Приймати рішення щодо вибору методів та технологій навчання	Ефективно вирішувати існуючі проблеми у процесі викладання та спілкування зі студентами	Брати відповідальність за обрані методи та технології навчання
Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя					
Активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів	Знання про існуючі методи та підходи в освіті	Особливості навчання, забування та запам'ятовування; Порядок обробки інформації людиною та цикл процесу стомлюваності й інформаційного перевантаження	Активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів	Володіння різноманітними формами, методами та прийомами педагогічної діяльності з урахуванням специфіки дисципліни та контингенту осіб, що навчаються	Обирати різноманітні форми, методи та прийоми педагогічної діяльності з урахуванням специфіки дисципліни та контингенту осіб, що навчаються

1	2	3	4	5	6
До самонавчання та навчання на робочому місці	Сутність поняття "самонавчання"	Знання про підходи та методи самонавчання	Здатність мотивувати власну навчально-пізнавальну діяльність	Володіння різноманітними формами, методами та прийомами педагогічної діяльності з урахуванням власних педагогічних здібностей та здібностей до навчання	Обирати різноманітні форми, методи та прийоми педагогічної діяльності з урахуванням власних педагогічних здібностей та здібностей до навчання
Тема 6. WEB-базоване навчання					
Розробляти ефективні комп'ютерні системи навчання та електронні навчально-методичні комплекси, враховуючи психологічні та методичні аспекти віртуального навчання	Існуючі інструменти та засоби розробки комп'ютерних навчальних систем	Призначення основних базових програмних продуктів, технічних засобів і технологій для підтримки навчального процесу	Робити пошук інформації з заданої теми і розроблювати на її основі лекцію або практичне заняття	Використовувати відео-конференції як засіб мультимедійної педагогічної комунікації	Приймати рішення щодо вибору педагогічних технологій у здійсненні електронного навчання

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Середовище дистанційного навчання					
Навички з виконання педагогічного дизайну електронних навчально-методичних матеріалів	Особливості підбору мультимедійного контенту для навчальних комплексів	Фактори, що зумовлюють ефективність дистанційного навчання; Принципи побудови та особливості функціонування комп'ютерних систем організації та підтримки навчального процесу у ВНЗ	Ефективно організувати навчальну діяльність; Створювати електронні навчально-методичні комплекси, використовувати технічні засоби та комп'ютерні системи навчання	Здійснювати педагогічну комунікацію мультимедійними інформаційними засобами у рамках дистанційного навчання, здійснювати педагогічні комунікації з використанням техніки та засобів електронного спілкування студентів та викладачів	Підвищувати ефективність комп'ютерних систем, що здійснюють навчання, у відповідності до педагогічного дизайну
Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності					
Використовувати принципи загальної та педагогічної риторики для викладання навчального матеріалу	Поняття "риторика", основи ораторської майстерності	Принципи загальної та педагогічної риторики, особливості підготовки майбутнього фахівця в галузі видавничо-поліграфічної справи,	Використовувати принципи загальної та педагогічної риторики для викладання навчального матеріалу, використовувати засоби інформаційної підтримки дисципліни	Володіти мовою та її виразними засобами, використовувати методи активізації творчої діяльності студентів в процесі викладання лекційного або практичного матеріалу,	Формувати у студентів розвиток загальної культури, широкого світогляду та етики поведінки

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Використовувати методи активізації творчої діяльності студентів та методи генерування ідей.	Сутність творчої діяльності викладача в контексті навчальної діяльності	Методи активізації творчої діяльності	Використовувати методи активізації творчої діяльності	Формувати у студентів здатність до комунікації в процесі інноваційної педагогічної та професійної діяльності	Грунтовно обирати засоби інформаційної підтримки курсу, що забезпечують становлення творчих якостей випускника
Формувати у студентів творчу, свідому, активну установку на майбутню професію	Поняття "інноваційної діяльності" та "інноваційної поведінки"	Методики мотивування інноваційної поведінки фахівця, методи генерування ідей	Використовувати методики мотивування інноваційної поведінки фахівця, методи генерування ідей	Формувати у студентів творчу, свідому, активну установку на майбутню професію	Формувати у студентів відповідальність за власну інноваційну поведінку та інноваційну діяльність

Зміст

Вступ.....	2
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми практичних занять	11
6. Самостійна робота.....	13
6.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання	15
7. Індивідуально-консультативна робота	18
8. Методи навчання	19
9. Методи контролю	22
10. Розподіл балів, які отримують студенти	25
11. Рекомендована література.....	31
11.1. Основна	31
11.2. Додаткова	31
11.3. Інформаційні ресурси.....	32
Додатки.....	34

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІНЖЕНЕРНА ПЕДАГОГІКА
ТА НАВЧАННЯ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ"
для студентів галузі знань
0515 "Видавничо-поліграфічна справа"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Пушкар** Олександр Іванович
Фомічова Ольга Володимирівна

Відповідальний за видання *О. І. Пушкар*

Редактор *В. О. Бутенко*

Коректор *В. О. Бутенко*

План 2016 р. Поз. № 158 ЕВ. Обсяг 41 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*